

Óvatosan használjuk a növényvédő szereket

Kerekasztal-konferencia

Kerekasztal-konferenciát rendeztek tegnap, péntek délelőtt a Vöröskereszt Csongrád megyei szervezeténél dr. Berencsy György egyetemi tanár vezetésével. Az ülésen megjelent és felszólalt Pásztor Imre, a Vöröskereszt Országos Központjának osztályvezető helyettese is. Győri Imrénének, a megyei Vöröskereszt titkárnak megnyitó szavai és Berencsy professzor vitaindító előadása után a résztvevők megtárgyalták, hogy milyen feladatokat vállalhat magára

a Vöröskereszt abban a jelentős felvilágosító munkában, amelynek célja, hogy a mezőgazdasági üzemekben és magánkertekben a rendelkezéseknek megfelelően, helyesen használják és megelőzzék a baleseteket a növényvédő szerekekkel dolgozó emberek. A megbeszélés összefoglalásaként elhatározták, hogy 1974 elején megyei növényvédelmi nap keretében ismertetik a szakma különböző ágazatainak, s gyakorlati tanácsait.

Előadások a fejlődésről

Az evolúciótan időszerű problémáiról indul ismeretterjesztő előadásorozat a TIT biológiai szabadegyetemén. A hat előadásból álló ciklus első programjára holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor kerül sor a szemészeti klinika nagytermében: dr. Kiszely György egyetemi tanár beszél a darwini evolúciós elmélet 125 évéről. A máris nagy érdeklődéssel kísért szabadegyetem további programján előadások hangzanak el a kémiai evolúció és a származástan biokémiai alapjairól, a primitív élő szervezeteket megelőző kémiai evolúcióról, az öröklődésről, az emberrelválás folyamatának korszerű értelmezéséről, valamint az életelen és élő környezet hatásáról az emberi evolúcióra.

Turandot hercegnő

A Vahtangov Színház búcsúelőadása

Jelenet az előadásból. A címszereplő: J. K. Boriszova (balról), Kalaf: V. Sz. Lanovoj (középen)

Szegedi hagyományok

Képernyő

A Budapesti Művészeti Hetek televíziós programjában a Paprikások című film volt a harmadik, amely szegedi, illetve szeged-környéki hagyományokat mutatott be. A néprajz szerelmesei — természetesen elfogultsággal — talán azt mondanák, van itt még több bemutatnivaló is. Így igaz, mégis azt hiszem, pillanatnyilag elégedettek lehetünk ezzel a mennyiséggel. Különösen, ha meggondoljuk, ugyanilyen gazdag nyersanyagot lehet a tévé forgatócsoportja az ország szerte minden más vidékén. Némi elégedetlenségre a legutóbbi film azonban valóban okot adott. A dolog annál kényelmetlenebb, mert rendkívül széles közönség — a milliós nézőtábor többsége — bizonyára első információt szerezte a paprikafeldolgozás

Liebmán Béla felvétele

Néhányan a röszkei szereplők közül

film készítői nyilván ezért, eleve nem ígértek teljességet. Munkásfiatalokat vallattak életideálról, magatartásformákról, követendő példákról. A nem éppen jól fogalmazott, kerek mondatok közül jó néhány, fontos és valós problémákat, ellentmondásokat, társadalmi alapkérdéseket érintett. A filmet már csak ezért is érdemes volt elkészíteni, de nyilvánvaló, hogy hasznos nyersanyaga lehet egy tudományos igényű helyzetrajznak, további szociológiai vizsgálódásnak is. Szívesen vennék, ha kiindulópontja lehetne egy televíziós sorozatnak, amely ugyanezekhez a munkásfiatalokhoz szólva részletesebben elemezné a

társadalmi helyzet és az ideálválasztás közötti összefüggéseket, bizonyítaná ez összefüggések törvényszerű jellegét stb. Olyan folytatás lenne ez, amelyből rengeteget tanulhatna, okosodhatna valamennyi érintett fiatal.

Ma, szombaton délután láthatjuk Katkó István: Történelmi társbérlet című tévéfilmjének első részét, holnap a másodikát. Ugyancsak két részben mutatja be a tévé, a legújabb szociológiai vizsgálatokhoz is. Szívesen vennék, ha kiindulópontja lehetne egy televíziós sorozatnak, amely ugyanezekhez a munkásfiatalokhoz szólva részletesebben elemezné a

S. E.

A bábszínház ideji programja

Holnap, vasárnap délelőtt újra benépesül a Szegedi Bábszínház. Az új évad első előadása délelőtt 11 órakor kezdődik, a 12 tagú bábcsoport bemutatja a Pinocchio című darabot. A közismert mese kedves alakjai most először elevenednek meg a szegedi gyerekközönség előtt. Az idei évad másik bemutatója a Bumbi és az oroszlan című bábdarab, amelynek előkészítését már most megkezdték a bábszínház tagjai, hiszen nem egy új technikát megoldást kell majd alkalmazniuk a modern darab sikeresebb előadásához.

A két bemutatón kívül a Három kismalac, a Jancsi és Juliska, valamint a Hollókői rály szerepel még az ezévi évadban. Csakúgy, mint a korábbi években, az idején elviszik valamennyi előadásukat Újszegedre, a November 7. Művelődési Központba, Mihálytelekre és Ságvártelepre is. Hatszáz bérletet már elkeltek, az egyes előadásokra mindössze 20-30 jegyet tudnak biztosítani, amelyeket a bábszínházban lehet majd megvásárolni. Az előadásokat egész évben vasárnaponként 11 órakor tartják a bábszínházban, Újszegeden 27-én, a Három kismalac című darabot láthatják a gyerekek, Ságvártelepen ugyanezt 30-án, Mihályteleken pedig 31-én nézhetik meg.

A bábszínház tagjai már most elkezdtek a felkészülést a békéscsabai nemzetközi gyerekfesztiválra, amelyet tavasszal rendeznek meg. Terveik szerint a Bumbi és az oroszlan című bábdarabban vesznek majd részt a versenyeken.

Ha hinni lehet Tartagliának, Szegeden ezerhatszázhuszonötödösztör játszották el a Turandot hercegnőt. Akkor viszont az ezerhatszázhuszonnegyedik előadást Budapestén tartották, e két utóbbi sem lehetett pontosan azonos, hát még a korábbiak. A Vahtangov Színház magyarországi vendégszereplésére is „kitalálta” a darabot, telefészerezte magyar viccek, nóták, kabarétrükkök csipős illatával, sőt, szegedi paprikával. Csoda, hogy a színészek el nem kacagták magukat, a számukra is friss poenok bőszegehatagában. A vicceket természetesen magyarul mondták be, a nótákat szintűgy dalolták. Könnyezve hahotázott a közönség.

Már A puskás ember tanúságát adta egy nálunk sajnos, kialakulatlan tradícióknak, miképpen lehet és érdemes ápolni a színházi kultúra honi értékeit. A szovjet színház gondoskodik arról, hogy jeles rendező-egyéniségei túléljék korukat, örökbecsű, történelmi jelentőségű alkotásaikkal. A hagyományok természetesen nem muzealizálóvá válnak, hanem a mába öltöztetve, a megszüntetve megőrzés tartalmas dialektikájában élnek tovább: így lesz folytonos a színházi kultúra, talajában a megváltozott viszonyok, modern törekvések a múlt éltető gyökereiből táplálkoznak. Amit az irodalom számontart Vahtangov híres rendezéséről, Carlo Gozzi Turandot hercegnőjének 1922-es premierjéről, szinte hiánytalan teljességgel, még is aktuálisan, a mára és a közvetlen körülményekre kifejtülve, szemük láttára elevenedett meg a csütörtöki szegedi előadás. Nyitvinsz-kij merész fantáziával megálmodott konstrukciója — M. A. Vinogradov felújításában — a képzőművészeti kubizmus mértani ábráival artisztikusan díszíti be a színpadot, rendkívüli könyvedsége, varázslatos színei, finoman kirajzolt belső terei, emelvényei a mesék harmóniavilágát komponálják elénk. De őri az előadás Vahtangov úgynevezett fantasztikus realizmusának groteszk játéktípusát is — bámulatba ejtően eleven leleménnyel, hihetetlen eleganciával. Vahtangov a színház művészetét Szta-nyiszlavskijtól tanulta, de a kifejező eszközök lehetőségeit keresve a teatralis színpadi formákkal ellépett mesterétől. Teatralis színjátását nevezte fantasztikus realizmusnak, s ehhez talált remek szövegkönyvet a 18. századi olasz szerző, Carlo Gozzi gúnyolódó, csipkelődő, furcsa modorában. Gozzi aktualizáló színpadjátékainak ötleteire, forrásvidekéiről, a mesék birodalmából (6 írta, a Három narancs szerelmesét, vagy a Helitai Jenő magyar fordításában ismert Szarvaskirályt is), meg

a reneszánsz szellem hatására a 16. századtól virágba borult sajátos vígjátéktypusból a „commedia dell'arte hagyományából ötvözve Vahtangov a Turandot hercegnő izgalmas fényű, különleges, groteszk stílusát. Ha a néhai bemutató krónikásai följegyezték, hogy a színház művészei előadás közben politikai vicceket meséltek, kibeszéltek a közönséghez, s olyan látszatot kelte, mintha rögtönöznek, a nézőteret is bevonták a színpadi játékba — a csütörtöki szegedi előadás krónikása ugyanezeket írhatja le.

Csak egyetlen példát. A commedia dell'arteről tudni kell, hogy adott szereplői (egyszermind állandó jellemek) adott téma laza tartalmi vázlatára rögtönöztek. Közismert figurái közül Brighella (az atellána feleszű Maccójának örököse), Pantalone (bugyuta koros férfi), Truffaldino és Tartaglia a Turandot hercegnő színpadán is megjelennek, s éppoly otthonosak a kínai császár udvarában, mint a nézőtérben, ha odabeszélnék, ide is szólnak, ha ideszólnak hozzájuk, oda is beszélnek a szereplőkhöz. Így például felvállalják Turandot gondját, megtudni az ismeretlen férfi személyazonosságát. Trükkökkel állnak elő. Brighella (ugyanaz az Ulanov, akit szerda este Lenin maszkjában csodáltunk meg, most komédiásként szípkázik) napidíjat, harmincegy forintot (!) akar elszámolni Kalafnak, s ehhez tudakolja a nevét. Pantalone már a Kalafot játszó jónévű színész, Lanovoj hűségét veszi célba, s filmszere-

peit emlegetve kéri az autogramját — csakhogy a töltőtől nem fog. Lanovoj hasztalan rázongatja többször is a melléte lapító Bahar fejére, mire valaki megjegyzi: kínai. Truffaldino aztán észbe kap, az ő receptje holtbiztos. Odaszaszézik a páholyokhoz, s a városi tanács egyik vezetőjétől elkéri a műsorfüzetet: abból majd kinézik, milyen szerepet is játszik ma este Lanovoj, úgy hívják hát az ismeretlen férfit. A mese cselekményét persze nem szabad leléni — a füzetet hiába lapozgatják, nem értik, mert magyarul van... És így tovább, és így tovább. Patakzik a humor, a tréfa, lehetetlen betűkkel visszazadni. Elejtenek egy szót, mondatot, színeire fordítják majd visszajára, folyik a játék: ha feldobják fehér, ha leessik sárga. Ki-ki magyar kifejezésekkel, indulatszavakkal spekelik meg monológját, eredetien, józden, saftosan, szellemesen. S közben eljártsszák nekünk Turandot és Kalaf szerelmének véres románcokkal árnyékoltt mesetörténetét. Így: fantasztikusan és realisztan.

A Turandot hercegnőt fél évszázada rendezte Jevgenyij Vahtangov. A feldjítás rendezője, Ruben Szimonov sem él már. A produkció viszont él. Nagy hatású, aktív, eleven, mai. Láthatta az a pár száz szerencsés néző, aki pótolhatatlan élmény részese volt csütörtök este a szegedi színházban. Vaj, ha mi is tudnánk így vigyázni a magyar színházkultúra raktáron szunnyadó értékeire.

Nikolényi István

Baráti találkozó a KSZV-klubban

Ma utaznak el a Vahtangov Színház művészei

A két nagyszerű előadás után tegnap, pénteken „pihenőnapot” tartottak a Szegeden vendégszereplő Vahtangov Színház vezetői, művészei. Délelőtt városnéző körúton ismerkedtek meg Szeged nevezetességeivel. A csütörtöki előadás után az MSZBT szegedi tagcsoportjai nevében a színházban hatalmas virágcsokorral köszöntötték a művészeket, tegnap délután pedig ugyancsak az MSZBT tagcsoportjainak képviselői látták vendégül a moszkvai társulat tagjait. A baráti találkozót a KSZV ifjúsági klubjában rendezték, ahol Havlik Frigyesné, a gyár MSZBT-csoportjának ügyvezető elnö-

ke üdvözölte a művészeket. A társulat nevében Alekszandr Grave párttitkár mondott köszönő szavakat a vendéglátásért, és röviden beszámolt az utóbbi napokban szerzett kellemes szegedi élményeiről. Kónya Sándorné, az üzem pártbizottságának titkára ezután bemutatta a gyárat, majd baráti beszélgetés kezdődött a jelenlevő dolgozók és a művészek között.

A Vahtangov Színház társulata ma, szombaton délelőtt utazik el Szegedről. A magyarországi fellépésorozat után Jugoszláviába, Belgrádba mennek, ahol szintén bemutatják A puskás ember című darabot.